

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

GJYKATA KUSHTETUESE

УСТАВНИ СУД

CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 11. juna 2018. godine
Ref. br.: RK 1269/18

РЕШЕЊЕ О НЕПРИХВАТЉИВОСТИ

у

слуčaju br. KI19/18

Подносилац

Fatmir Syla

**Ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 237/2017 Vrhovnog suda Kosova
od 9. novembra 2017. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

у сastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gérxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnošilac zahteva

1. Zahtev je podneo Fatmir Syla sa prebivalištem u selu Bresalc, opština Gnjilane (u daljem tekstu: podnošilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnositelj zahteva osporava rešenje [Rev.br. 237/2017] Vrhovnog suda Kosova od 9. novembra 2017. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom se tvrdi da su podnositoci zahteva povređena prava garantovana članovima 21. [Opšta načela], 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6 (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o zaštiti osnovnih ljudskih prava i sloboda (u daljem tekstu: EKLjP) i članom 15. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLjP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom суду Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog суда Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 15. februara 2018. godine, podnositelj je podneo zahtev Ustavnom суду Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 15. februara 2018. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bekim Sejdiju za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljenu od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Arta Rama-Hajrizi i Gresa Caka Nimani.
7. Dana 21. februara 2018. godine, Sud je obavestio podnositoca o registraciji zahteva i dostavio kopiju zahteva Vrhovnom суду Kosova.
8. Dana 25. maja 2018. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 10. februara 2017. godine, podnositelj zahteva je podneo tužbu Osnovnom суду u Gnjilanu (u daljem tekstu: Osnovni суд) protiv Vlade Republike Srbije za naknadu materijalne i nematerijalne štete koja mu je pričinjena u periodu između 10. aprila 1999. godine do 12. juna 1999. godine.
10. Dana 14. februara 2017. godine, Osnovni суд se rešenjem (N.nr. 37/2017), oglasio teritorijalno nenađežnim u prvoj tački izreke i uputio stranku da podnese tužbu nadležnom суду u Republici Srbiji u drugoj tački izreke.

11. Dana 13 marta 2017 godine, podnositac zahteva se žalio na rešenje Osnovnog suda pred Apelacionim sudom Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, tvrdeći da nekoliko odredaba parničnog postupka nisu uzete u obzir i nisu primenjene od strane prvostepenog suda. Podnositac zahteva je tražio da se rešenje Osnovnog suda poništi i da se njegov zahtev proglaši prihvatljivim.
12. Dana 26. juna 2017. godine, Apelacioni sud je rešenjem (Ac.nr. 2041/17) potvrdio prvu tačku izreke Osnovnog suda kojom se oglasio teritorijalno nadležnim, i preinačio drugu tačku izreke tako što je odbacio tužbu podnosioca zahteva.
13. Dana 10 avgusta 2017 godine, podnositac zahteva je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom суду zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka. On je tražio da se njegova revizija usvoji, da se rešenja Apelacionog suda i Osnovnog suda ponište i stvar vrati na preispitivanje i ponovno odlučivanje Osnovnom sudu.
14. Dana 9. novembra 2017. godine, Vrhovni sud je rešenjem (Rev. br. 237/2017), odbio reviziju podnosioca zahteva, kao neosnovanu. Vrhovni sud je u svojoj odluci obrazložio da se u konkretnom slučaju radi o pravno-imovinskom sporu u stranoj zemlji i da važe pravila međunarodnog prava, za šta domaći sud nije nadležan da odluči.
15. Vrhovni sud je u nastavku obrazložio da „*odredbe člana 28. ZPP-a ne mogu da se primene, jer se u slučaju podnosioca zahteva ne bavimo stranim fizičkim ili pravnim licem, već stranom državom sa kojom država Kosovo na čijoj je teritoriji izazvana šteta nije zaključila nikakav međunarodni sporazum u vezi sa nadležnostima redovnih sudova za tu vrstu sporova.*“

Navodi podnosioca

16. Podnositac zahteva tvrdi da su mu odlukom Vrhovnog suda povređena prava garantovana članovima 21. [Opšta načela], 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLjP i članom 15. UDLjP.
17. Podnositac zahteva tvrdi da su redovni sudovi „*pogrešno primenili primenju zakon koji se odnosi na teritorijalnu nadležnost Osnovnog suda [...], jer je uvek mesno nadležan za suđenje pravnih stvari sud na čijoj je teritoriji počinjeno krivično delo, moralna, odnosno ili materijalna šteta!*“ *Ova važeća pravna definicija i stav se takođe poklapaju sa interesom oštećene strane, principom ekonomije u sudskom i upravnom postupku, a i u skladu sa međunarodnim principom - per loci.*“
18. Podnositac zahteva, dalje, izjavljuje da „*mu nije data mogućnost da bude isto treniran u pravnom postupku prema primenjivom zakonu na Kosovu, [...] i najboljim sudskim praksama regiona.*“

19. Podnositac zahteva, pozivajući se na član 21. stav 2 Ustava, tvrdi da redovni sudovi „*nisu primenili međunarodne napredne standarde za ljudska prava. Jedan od standarda je da dozvoli oštećenom da inicira pitanje naknade za moralnu i materijalnu štetu prouzrokovanoj direktnom radnjom srpskih vlasti.*“
20. Podnositac zahteva, pozivajući se na član 54. Ustava, takođe navodi da mu je „*uskraćeno pravo na sudsku zaštitu prava, pravo na pristup pravdi na nacionalnom nivou i institucionalne garancije za zaštitu ljudskih prava.*“
21. Podnositac zahteva se poziva na primere gde je dozvoljeno žrtvama Drugog svetskog rata „*da podnesu pojedinačne tužbe lokalnim sudovima za nadoknadu štete koju je nanela Nemačka.*“ S tim u vezi, on precizira da je u slučajevima Grčke, Italije i Sjedinjenih Američkih Država pojedincima pružena mogućnost da traže naknadu za „*štete prouzrokovane od strane Nemačke tokom Drugog svetskog rata u skladu s međunarodnim principom per loci.*“
22. Na kraju, podnositac zahteva traži od Suda da se zahtev podnosioca prihvati, ponište odluke redovnih sudova i da Ustavni Sud naloži „*da Osnovni sud u Gnjilanu, [...] ponovi postupak u predmetu i presudi u skladu sa primenljivim zakonom i dobrim sudskim praksama pravnu stvar za naknadu moralne i materijalne štete tužiocu!*“

Prihvatljivost zahteva

23. Sud će prvo razmotriti da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, propisane u Ustavu, utvrđene u Zakonu i dalje predviđene u Poslovniku.
24. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. *Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
(...)

7. *Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”*
25. Sud se poziva na član 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuje:

“*Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnositac primio sudsku odluku.*”
26. Sud smatra da je podnositac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa nakon što je iscrpeo pravna sredstva na raspolaganju i podneo je zahtev u roku od 4 (četiri) meseca koji je propisan u Zakonu.
27. Međutim, Sud se u nastavku poziva na član 48. Zakona [Tačnost podnesaka], koji propisuje:

“Podnositac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnositac želi da ospori.”

28. Pored toga, Sud se poziva i na stavove (1) (d) i (2) (d) pravila 36 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika, koji propisuju:
- “(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:
[...]
(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.”
- “(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:
[...]
(d) da podnositac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju.”
29. Sud podseća da podnositac zahteva, tvrdi da su redovni sudovi povredili prava zaštićena Ustavom, EKLjP i UDLjP, uglavnom ona koja se odnose na pravično i nepristrasno suđenje i sudsku zaštitu prava.
30. U tom smislu, Sud primećuje da podnositac zahteva tvrdi da su redovni sudovi pogrešno primenili zakon na snazi kada su se pozvali na mesnu nadležnost Osnovnog suda, tvrdeći da je sud na čijoj je teritoriji nastala šteta nadležan za suđenje njegove pravne stvari.
31. Sud smatra da se tvrdnje podnosioca zahteva u stvari odnose na tumačenje koje su dali redovni sudova o proceduralnim odredbama u vezi sa njihovom mesnom nadležnošću i njihovom nadležnošću da se bave zahtevom podnosioca.
32. Sud ističe da nije njegov zadatak da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu za koje se navodi da su počinili redovni sudovi tokom ocene dokaza ili primene zakona (zakonitost), osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). U stvari, uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, presuda ESLjP od 21. januara 1999. godine, *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, stav 28).
33. Potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i pravilna primena zakona je u punoj nadležnosti redovnih sudova (pitanje zakonitosti). Stoga, Ustavni sud ne može da deluje kao „sud četvrtog stepena“ (vidi: slučaj ESLjP od 16. septembra 1996. godine, *Akdivar protiv Turske*, br. 21893/93, stav 65, vidi: i *mutatis mutandis*, slučaj Ustavnog suda KI86/11, podnositac zahteva: *Milaim Berisha*, 5. aprila 2012. godine).
34. Sud primećuje da je Vrhovni sud ocenio tumačenje Apelacionog suda i Osnovnog suda o proceduralnim odredbama u vezi sa njihovom nadležnošću za rešavanje zahteva podnosioca.

35. Vrhovni sud je prilikom razmatranja tvrdnji podnosioca zahteva obrazložio da su Osnovni sud i Apelacioni sud pravilno primenili odredbe člana 18. stav 3. i člana 39. stav 1. i 2. Zakona o parničnom postupku kada su naveli da nisu nadležni za ovo pravno pitanje. Stoga, Vrhovni sud je odbacio tvrdnju podnosioca zahteva, jer je opšta mesna nadležnost na sudu na čijoj se teritoriji nalazi Skupština Republike Srbije i ne nalazi se na teritoriji sudova na Kosovu.
36. Vrhovni sud je dalje precizirao da se u slučaju podnosioca zahteva “*... nadležnost naših sudova u sporovima sa međunarodnim (stranim) elementima, ne može primeniti u konkretnom slučaju jer se ovde ne radi ni o stranim fizičkim licima, niti o stranim pravnim licima, već o stranoj državi sa kojom do ovog trenutka država Kosovo na čijoj teritoriji je pričinjena šteta nije zaključila nikakav međunarodni sporazum (bilateralni, itd.) o nadležnosti domaćih sudova za ove vrste sporova.*”
37. Sud smatra da su zaključci Osnovnog suda, Apelacionog suda i Vrhovnog suda postignuti nakon detaljnog razmatranja svih argumenata koje je podneo podnositelj zahteva. Na ovaj način, podnosiocu zahteva je data mogućnost da u svim fazama postupka izloži argumente i dokaze koje smatra relevantnim za njegov slučaj.
38. Svi argumenti podnosioca zahteva, koji su bili relevantni za rešavanje spora, su pravilno saslušani i ispitivani od strane sudova. Svi materijalni i pravni razlozi koji se odnose na osporenu odluku su detaljno podneti od strane podnosioca zahteva i Sud zaključuje da su postupci u redovnim sudovima, gledajući u celini, bili pravični (vidi: *mutatis mutandis*, presuda ESLjP od 21. januara 1999. godine, *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, stavovi 29 i 30).
39. Sama činjenica da podnositelj zahteva nije zadovoljan ishodom odluka Vrhovnog suda ili pominjanje članova Ustava nije dovoljno da se izgradi tvrdnja o ustavnoj povredi. Kada se tvrde takve povrede Ustava, podnositelj zahteva mora da podnese obrazložene tvrdnje i ubedljive argumente (vidi: *mutatis mutandis*, slučaj Ustavnog suda KI136/14, *Abdullah Bajqinca*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. februara 2015. godine, stav 33).
40. Sud, dalje, primećuje da su iznete činjenice i tvrdnje podnosioca zahteva identične sa nekoliko zahteva koji su proglašeni neprihvatljivim od strane Suda (vidi: spojene predmete Ustavnog suda KI73/17 KI78/17 i KI85/17, *Istref Rexhepi i 28 drugih*, rešenje o neprihvatljivosti od 30. novembra 2017. godine).
41. Kao rezime, Sud smatra da podnositelj zahteva nije dostavio dokaze, činjenice i argumente koji ukazuju na to da su postupci u redovnim sudovima na bilo koji način predstavljali ustavnu povredu njegovih prava garantovanih Ustavom, odnosno članova 21. [Opšta načela], 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, člana 6 EKLjP ili člana 15. UDLjP.

42. Shodno tome, zahtev podnosioca je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i treba da se proglaši neprihvatljivim u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) (d) i (2) (d) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.1 i 7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) (d) i 56 Poslovnika, na sednici održanoj 25. maja 2018. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Bekim Sejdiu

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi

